

Nr 14.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensioner eller understöd från allmänna indragningsstaten till vissa personer; given Stockholms slott den 10 december 1920.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—10:o hemställt.

GUSTAF.

Nils Hansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 december 1920.

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM. BERGGVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Departementschefen statsrådet Hansson anförde:

1:o.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift den 28 oktober 1920 har förre kanslirådet i jordbruksdepartementet, expeditionschefen friherre Carl David Reinhold von Schulzenheim anfört följande:

»Den 31 december 1917 erhöj jag på därom gjord framställning avsked från min kanslirådstjänst i jordbruksdepartementet utan någon pension. Jag hade då ej uppnått stadgad pensionsålder, 67 år, som jag uppnår först den 3 september 1921.

Mitt avskedstagande förstnämnda år föranleddes närmast av en svårartad neurasteni, som av särskilda anledningar då kom till utbrott och ytterligt nedsatte

2082. *Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 12 häft. (Nr 14.)*

1

[1.]
*Pension åt
expeditions-
chefen friherre
C. D. R. von
Schulzenheim.*

mina kropps- och själskrafter. Jag begärde emellertid ej, då, såsom jag rätteligen bort, att på grund av sjukdom erhålla permanent tjänstledighet till stadgad pensions-ålder och ifrågasatte ej heller att erhålla någon pension, när jag trodde min då förefintliga sjukdom vara av så övergående beskaffenhet, att den ej skulle hindra mig att med tillhjälp av det kapital, som jag då ansåg mig äga, kunna genom enskild verksamhet förvärva mitt fulla uppehälle.

Såsom framgår av bifogade båda läkarintyg, visade sig emellertid min sjukdom vara av vida mera långvarig och svårartad beskaffenhet, och lär jag ej någonsin kunna bliva fullt återställd från densamma.

Lika litet som någon annan kunde jag då förutse penningvärdets våldsamma fall under de senare åren, ej heller levnadskostnadernas oavslätliga stegring, vilket ju föranlett högst avsevärda höjningar av statstjänstemännens löner och pensioner.

Sedan slutet av år 1919 och under innevarande år har jag åtnjutit tillfälliga inkomst såsom ledamot bland och sekreterare hos statens träförädlings-sakkunniga, vilket uppdrag jag efter samråd med läkare trott mig kunna åtaga mig, när det därmed förenade arbetet är av helt annan natur än den regelbundna dagliga tjänstgöringen såsom högre befattningshavare i statsdepartement. Men denna tillfälliga inkomst kommer att upphöra, så snart de sakkunniga fullgjort sitt uppdrag. På grund av min ålder och sjuklighet ser jag mig därefter urständsat att förskaffa mig nödiga inkomster för mitt uppehälle.

Då jag, som år 1880 antogs till e. o. notarie i Svea hovrätt och år 1890 erhöll ordinarie tjänst såsom kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet, vid mitt avskedstagande den 31 december 1917 varit mer än 37 år anställd i statens tjänst, därav omkring 10 år såsom tillförordnad expeditiönschef i olika statsdepartement, samt mer än 27 år erlagt stadgade pensionsavgifter; då min nervsjukdom, som närmast föranledde mitt avskedstagande, till väsentlig del uppkommit under mitt mångåriga, till stor del mycket krävande och ansvarsfulla arbete i statens tjänst; samt då de förändrade förhållandena beträffande penningvärdet, levnadskostnaderna samt statstjänstemännens löner och pensioner, som efter mitt avskedstagande inträtt, icke då kunde förutses, i varje fall ej i den enastående grad, som nu ägt rum, får jag underdånigst hemställa, att Kungl. Maj:t, utan hinder därav att jag vid tiden för mitt avskedstagande icke, med företeende av läkarintyg rörande min då förefintliga sjukdom, på grund därav begärde permanent tjänstledighet till uppnådd pensions-ålder eller ifrågasatte erhållande av avkortad pension, måtte, med avseende på i detta fall förekomna omständigheter, vidtaga åtgärd för att jag måtte tillerkännas pension eller årligt understöd till det belopp, vartill jag vid mitt avskedstagande skulle varit berättigad, därest jag då erhållit avsked på grund av sjukdom, med den förhöjning, vartill innehavare av sådan pension sedermera förklarats berättigad, eller till eljest skäligt ansett belopp.»

Vid framställningen voro fogade två läkarintyg. I det ena, avgivet den 27 oktober 1920 av leg. läkaren Henrik Galn i Stockholm, intygas att von Schulzenheim under vintern 1917—1918 led av svårartad neurasteni med sömnlöshet och med ett — särskilt i början — högrgradigt depressionstillstånd, vilket gjorde, att han vid nämnda tidpunkt med fog kunde sägas hava varit ur stånd att själv bedöma följderna av sina handlingar, enkannerligen av det steg han tog, då han inlämnade sin avskedsansökan,

samt att han för närvarande och under sin återstående levnad på grund av nedsatta kropps- och själskrafter är oförmögen att genom arbete försörja sig. I det andra intyget, meddelat den 6 september 1920 av provinsialläkaren i Rättvik A. Hildebrand med tillägg den 24 oktober samma år, vitsordas, att von Schulzenheim, som under åren 1918 och 1919, särskilt under längre tider sistnämnda år, av Hildebrand vårdats för svårartad neurasteni och sömnlöshet, varför han jämväl tidigare av Hildebrand erhållit ordinationer, även på senare tid företett så pass utpräglade neurasteniska symtom, att hans sjukdom vid hans nuvarande ålder utgjorde ett för framtiden bestående hinder för honom att genom arbete försörja sig.

Statskontoret har i utlåtande den 3 november 1920 anfört följande.

Sökanden, vilken såvitt av ansökningen framginge vore född den 3 september 1854, hade alltså vid utgången av år 1917, då han begärt och erhållit avsked från sin tjänst såsom kansliråd och byråchef i jordbruksdepartementet, ännu icke uppnått den ålder av 67 år, då för manlig befattningshavare i statsdepartement i vanliga fall inträdde skyldighet att avgå med rätt att komma i åtnjutande av pension enligt civila pensionslagen. Vid sådant förhållande kunde sökanden givetvis icke mot stadgandet i 8 § av nämnda lag i vanlig ordning erhålla någon pension. Hade sökanden, som enligt vad nu företedda läkarintyg utvisade vid tiden för avgången lidit av svårartad sjukdom, i stället för avsked begärt att av nämnda anledning erhålla tjänstledighet, skulle sådan begäran säkerligen bifallits; och han hade sedermera vid uppnående av 65 års ålder kunnat med tillämpning av bestämmelsen i sista stycket av 6 § samma lag förklaras skyldig avgå med rätt att åtnjuta pension till belopp, som med hänsyn till sökandens långa tjänstetid skulle hava motsvarat det för honom gällande pensionsunderlag eller 5,600 kronor. Nu framginge emellertid av läkarintygen, att sökanden vid den tid, då han gjort framställning om avsked, lidit av svårartad neurasteni med sömnlöshet och därför befunnit sig i ett så högradigt depressionstillstånd, att han varit ur stånd att själv bedöma följderna av sina handlingar och särskilt av det steg han tagit, då han inlämnat sin avskedsansökning. På grund härav och då han vid uppnådd framskriden ålder till följd av nedsatta kropps- och själskrafter vore oförmögen för framtiden att med arbete försörja sig och enligt vad statskontoret inhämtat icke vore berättigad att åtnjuta någon pension från tjänstemannafonden i civilstatens änke- och pupillkassa, ansåge statskontoret, att starka billighetsskäl talade för att genom framställning till riksdagen bereda sökanden pension från allmänna indragningsstaten till belopp, som med hänsyn till föreliggande omständigheter icke syntes böra bestämmas lägre än till 5,000 kronor årligen, att utgå från och med ingången av år 1921.

Sedermera har inkommit prästbetyg, utvisande att von Schulzenheim är född den 3 september 1854.

I betraktande av von Schulzenheims långa och förtjänstfulla utövning av statstjänst samt den sjuklighet, som, på sätt av åberopat läkarintyg framgår, föranledde honom att begära avsked före uppnådd pensions-

*Departementets
chefen.*

ålder, ävensom med hänsyn till övriga i ärendet åberopade omständigheter anser jag mig kunna lika med statskontoret tillstyrka, att en årlig pension av statsmedel beredes honom. Mot statskontorets förslag beträffande pensionsbeloppet ävensom tiden, från vilken pensionen må utgå, har jag icke något att erinra.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre kanslirådet i jordbruksdepartementet, expeditionschefen friherre Carl David Reinhold von Schulzenheim må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 5,000 kronor.

2:o.

[2.]
Pension åt
lantbruks-
rättaren
K. G. Ersson
Ellzén.

I skrivelse den 16 mars 1920 har styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet hemställt, att pension måtte beredas rättaren vid centralanstaltens jordbruksavdelning Karl Gustaf Ersson Ellzén till ett belopp av 1,900 kronor att utgå från och med den 9 juni 1922 under hans återstående livstid. Med skrivelsen hava överlämnats dels ett prästbevis, utvisande att Ellzén är född den 8 juni 1855, dels ock ett av föreståndaren för centralanstaltens jordbruksavdelning utfärdat intyg, att Ellzén sedan april månad 1886 tjänstgjort såsom rättare vid experimentalfältets jordbruk, därav över 20 år i lantbruksakademiens tjänst och sedan hos centralanstalten, samt att han därunder med största intresse, flit, redbarhet och skicklighet skött de honom åliggande arbetena.

I sin skrivelse har styrelsen uppskattat de löneförmåner, Ellzén nu åtnjöte, sålunda:

kontant avlöning	kronor 1,920
2 1/2 liter mjölk à 40 öre per liter under 365 dagar »	365
10 tunnor potatis à 12 kronor per tunna	120
fri bostad med vedbrand, beräknad till 20 procent av den övriga inkomsten	481

tillhopa kronor 2,886.

Styrelsen har framhållit, att verkliga värdet av bostad och vedbrand syntes utgöra minst 1,000 kronor.

Om pensionen till Ellzén i enlighet med de för befattningshavare hos hushållningssällskap m. fl. av Kungl. Maj:t för 1920 års riksdag föreslagna bestämmelserna sattes till högst $\frac{2}{3}$ av lönen, skulle pensionen enligt denna beräkning kunna uppgå till 1,900 kronor.

Efter remiss har statskontoret den 17 maj 1920 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att goda skäl kunde anses föreligga att bereda någon pension av statsmedel åt Ellzén, då han efter långvarig väl vitsordad tjänstgöring såsom förman vid experimentalfältets jordbruk vid framskriden ålder nödgades lämna sin anställning. Vad pensionsbeloppet beträffade kunde emellertid statskontoret icke biträda centralanstaltens styrelses förslag. Då fråga varit om pension åt arbetare, hade pensionsbeloppet hittills icke plägat direkt avpassas efter den avlöning, som vederbörande åtnjutit, enär denna i regel icke vore i stat fastställd utan berodde av konjunkturer och arbetsort. För arbetarförman hade pensionsbeloppet i regel icke satts högre än till 1,000 kronor, i vilket avseende statskontoret tilläte sig återopa 1916 års riksdags i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag fattade beslut om pension åt jordbruksbefallningsmannen vid åkerbrukskolonien Hall P. V. Karlsson. Statskontoret ville ifrågasätta, huruvida i nu förevarande fall anledning kunde anses föreligga att frångå de principer, som sålunda hittills gjorts gällande.

Men även om man ansåge, att pensionsbeloppet borde i detta fall avpassas i förhållande till avlöningen, ville det synas statskontoret, som om det föreslagna beloppet vore alldeles för högt tilltaget. Till grund för beräkningen borde i alla händelser icke läggas andra avlöningsförmåner än dels den kontanta avlöningen utan dyrtidstillägg eller 1,920 kronor och dels värdet av bostad och vedbrand, beräknat till 20 procent av det kontanta beloppet. Pensionsunderlaget kunde därför icke beräknas till högre belopp än som motsvarade $\frac{2}{3}$ av 2,300 kronor eller alltså omkring 1,500 kronor. Befunnes pensionsbeloppet böra i detta fall avpassas efter åtnjuten avlöning, syntes således beloppet i allt fall enligt statskontorets mening icke böra överstiga 1,500 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag pension böra beredas Ellzén. Vad beträffar pensionsbeloppet är att märka, att den av centralanstaltens styrelse till grund för pensionens beräkande till två tredjedelar av avlöningen gjorda jämförelsen med de pensioner, som enligt 1920 års riksdags beslut kunna utgå till befattningshavare hos hushållningssällskap m. fl., så till vida är mindre exakt, som dessa befattningshavare själva och deras huvudmän till väsentlig del bidra till pensioneringen. I

*Departements-
chefen.*

betraktande emellertid av att Ellzén åtnjutit naturaförmåner till avsevärt belopp, anser jag mig kunna tillstyrka statskontorets alternativa förslag, att pensionsbeloppet bestämmas till 1,500 kronor.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att rättaren vid centralanstaltens för jordbruksförsök jordbruksavdelning Karl Gustav Ersson Ellzén må från och med den 1 juli 1922 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,500 kronor.

3:o.

[3.]

*Pension åt
förra städers-
skan vid hov-
beslagsskolan
vid Alnarp
Kerstin An-
dersson.*

Hos Kungl. Maj:t har styrelsen för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp i skrivelse den 10 juli 1920 hemställt om beredande från och med år 1921 av pension å 400 kronor åt f. d. städerskan vid hovbeslagsskolan därstädes Kerstin Andersson. Till stöd för sin framställning har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Under 23 år eller från år 1884 till och med år 1907 hade Andersson tjänstgjort såsom städerska vid hovbeslagsskolan men hade på grund av sjukdom och oförmåga varit nödsakad att sistnämnda år avgå från befattningen. Då hovbeslagsskolan vid den tiden icke uppbar något statsanslag, hade någon framställning om pension icke kunnat göras, utan hade Andersson, som under nämnda tid oavbrutet med nit och intresse utfört sitt arbete och städse fört en hedrande vand, årligen såsom gratifikation tilldelats 175 kronor, vilket av Kungl. Maj:t vid fastställande av skolans stat godkänts.

Även sedan skolan efter hand tilldelats statsanslag och likaså när dess budget med år 1919 uppförts på ordinarie stat, utginge samma gratifikation till enahanda belopp. För skolans ekonomi, där staten på grund av ökade nödvändiga utgifter varje år överskredes, så att tilläggsanslag måste begäras, betydde denna utgiftspost mycket och då härtill komme, dels att gratifikationen vore otillräcklig även vid de mest anspråkslösa behov dels att befattningshavare i motsvarande ställning vid Alnarp av statsverket redan före dyrtiden beviljats pensioner, uppgående till 400 kronor årligen, hade styrelsen ansett det vara dess plikt att hos Kungl. Maj:t framhålla det behjärtansvärda i att Andersson, som nu uppnått 73 år, måtte beredas en något mera bekymmerfri ålderdom än hittills.

Vid skrivelsen voro fogade åldersbetyg samt ett av förre professorn Seved Ribbing den 16 juni 1920 utfärdat intyg, utvisande att Andersson på grund av reumatism, hjärtsvaghet och svindel saknar förmåga att försörja sig genom eget arbete.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande den 30 augusti 1920 tillstyrkt institutstyrelsens framställning.

Statskontoret, som den 13 september 1920 yttrat sig i ärendet, har anført, att intet syntes vara att erinra mot att det till Andersson utgående ålderdomsunderstödet av skolans medel från och med år 1921 överflyttades att utgå från allmänna indragningsstaten. Under erinran att å understödsbelopp, som utginge från allmänna indragningsstaten, åtnjötes dyrtidstillägg, så att det av institutstyrelsen föreslagna beloppet under nuvarande förhållanden skulle bereda vederbörande ett underhåll av omkring 1,000 kronor, har statskontoret föreslagit, att understödet måtte begränsas till 250 kronor.

På grund av vad ovan anförts finner jag, i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna, att årligt understöd från allmänna indragningsstaten numera bör beredas Andersson. *Departements-
chefen.*

Då i institutstyrelsens framställning som skäl för förhöjning av nu utgående understödet, 175 kronor, till 400 kronor åberopas, att pensioner åt befattningshavare vid Alnarp i motsvarande ställning redan före dyrtiden utgått med sistnämnda belopp för år räknat, vill jag erinra, att någon fullt jämförlig pensionsfråga vid Alnarp icke förekommit under senare år. Däremot är att märka, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts framställningar i ämnet beviljat pension år 1909 åt städerskan vid lantbruksinstitutet vid Ultuna V. Sahlström (10:e huvudtiteln p. 36) samt år 1910 åt städerskan vid krigshögskolan S. C. Andersson (prop. nr 75), för en var av dem med 300 kronor årligen. Deras tjänstetid var i bägge fallen ungefär 23 år. Jämväl i nu förevarande fall föreligger en tjänstetid av 23 år. Då Anderssons anställning samt längden av hennes tjänstetid varit enahanda som nyssnämnda två personers, finner jag pensionen icke för henne böra sättas lägre än för dem. Givetvis bör därtill komma dyrtidstillägg liksom för andra pensionärer i samma ställning.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid hovbeslagsskolan vid Alnarp Kerstin Andersson må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 300 kronor.

4:o.

[4.]
Pension åt
nattvakten vid
Strömsholms
hingstdepå K.
A. Wall.

Stuteriöverstyrelsen har i skrivelse den 14 augusti 1920 hemställt, att nattvakten vid Strömsholms hingstdepå Karl Axel Wall måtte beredas pension från allmänna indragningsstaten med årligt belopp av 500 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Wall, som är född den 10 maj 1844, under 36 år oavbrutet tjänstgjort vid depån dels som extra stalldräng dels som nattvakt samt att hans nuvarande avlöningsförmåner utgöra 805 kronor, vartill komma fri bostad och vedbrand, taxeringsvärderade till 250 kronor. Walls tjänstgöring har blivit väl vitsordad.

Stuteriöverstyrelsen har anfört, att då nattvakt vid statens hingstdepå åtnjöte samma avlöningsförmåner som stallbetjänt i andra avlöningsklassen han borde ifråga om pension jämföras med sådan. Styrelsen har vidare erinrat, att Kungl. Maj:t och riksdagen år 1918 beviljat pensioner å 500 kronor till fem stallbetjante vid Strömsholm.

I utlåtande den 29 september 1920 har statskontoret tillstyrkt framställningen.

Departements-
chefen.

Jag instämmer med myndigheterna och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att nattvakten vid Strömsholms hingstdepå Karl Axel Wall må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid depån, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 500 kronor.

5:o.

[5.]
Understöd åt
befälhavaren
å fartyget
Skagerak
C. F. G.
Ridderstads
änka och
dotter.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i skrivelse den 20 augusti 1920 efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen gjort framställning om beredande av pension åt avlidne befälhavaren å statens bevaknings- och undersökningsfartyg Skagerak, kaptenen i flottans reserv Carl Fredrik Gustaf Ridderstads änka, Hildur Ridderstad, född Brusewitz, och makarnas omyndiga dotter Anna-Lisa Elvira. Ridderstad, som var född den 27 juni 1877, avled den 16 november 1919. Änkan är född den 3 september 1885 samt dottern den 4 oktober

1916. Enligt bouppteckningen visade boet en behållning av allenast 100 kronor 42 öre.

Ridderstad hade alltsedan den 1 oktober 1909 uppehållit befattningen såsom befälhavare å Skagerak. Under denna tid hade Ridderstad på ett synnerligen förtjänstfullt sätt handhaft de med tjänsten förenade åligganden. Dessutom hade Ridderstad, utöver de bestyr, som direkt kunnat anses hava ålegat honom såsom befälhavare å Skagerak, givit uppslag och utfört arbeten, som varit av stor betydelse för det svenska havsfisket. På grund härav och med hänsyn till den brydsamma ekonomiska ställning, vari stärbhuset befunne sig, har länsstyrelsen ansett det vara en enkel gärd av rättvisa att åt Ridderstads familj beredd underdöd av statsmedel i form av årlig pension.

Vidkommande pensionens storlek syntes densamma böra bestämmas i enlighet med de grunder, som skulle hava varit tillämpliga, i fall Ridderstad varit delaktig i civilstatens pensionsinrättning. Då Ridderstad vid sin död åtnjutit en årsavlöning av 4,800 kronor samt denna avlöning utgått såsom arvode, borde i så fall i enlighet med bestämmelserna i 3 § i lagen om civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907 såsom underlag för bestämmande av pensionens belopp tjäna två tredjedelar av lönen eller 3,200 kronor. Enligt § 9 i reglementet den 15 december 1916 för civilstatens änke- och pupillkassa utginge pension för år räknat för änka ensam med det delaktighetsbelopp, som senast varit för mannen gällande, samt för änka med ett barn med nämnda delaktighetsbelopp förhöjt med 40 procent. Såsom delaktighetsbelopp räknades jämlikt 4 § i nämnda reglemente en fjärdedel av högsta pensionsunderlaget. Därest högsta pensionsunderlaget i detta fall beräknades till 3,200 kronor, skulle delaktighetsbeloppet för Ridderstad bliva 800 kronor, vadan hans änka och barn skulle få en sammanlagd pension av 1,120 kronor, så länge änkan levde ogift och makarnes dotter vore omyndig och ogift. Sedan barnet blivit myndigt eller ingått äktenskap, skulle pensionen nedsättas till 800 kronor.

Länsstyrelsen har hemställt om beredande av pension till nämnda belopp.

Statskontoret har i utlåtande den 4 oktober 1920 tillstyrkt bifall till länsstyrelsens framställning.

På grund av vad i ärendet anförts anser jag mig böra förorda avlåtande av framställning till riksdagen om beviljande av understöd åt Ridderstads efterlevande. Mot de föreslagna understödsbeloppen har jag ej något att erinra, men anser särskilda belopp böra angivas för änkan

*Departements-
chefen.*

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 12 häft. (Nr 14.)

och dottern. Den tid, intill vilken understödet åt dottern bör utgå, anser jag i likhet med myndigheterna böra bestämmas i överensstämmelse med vad som gäller för pension från civilstatens änke- och pupillkassa.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne befälhavaren å statens bevaknings- och undersökningsfartyg Skagerak, kaptenen i flottans reserv Carl Fredrik Gustaf Ridderstads änka Hildur Ridderstad, född Brusewitz, och makarnas dotter Anna-Lisa Elvira må från allmänna indragningsstaten från och med den 1 januari 1920 uppbära årliga understöd, änkan med 800 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, och dottern med 320 kronor, till dess hon uppnått 21 års ålder eller dessförinnan trätt i äktenskap.

6:o.

[6.] Hos Kungl. Maj:t har styrelsen för lantbruksinstitutet vid Ultuna i skrivelse den 9 september 1920 hemställt, att Kungl. Maj:t tacktes vidtaga åtgärd för beredande av pension åt avlidne kusken vid institutet Sven Svenssons änka och minderåriga barn med det högsta belopp, som kunde beviljas.

Understöd åt
kusken vid
lantbruksin-
stitutet vid
Ultuna
S. Svenssons
änka och två
omyndiga
barn.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att bemälde Svensson, som under 25 år varit anställd vid nämnda institut och därvid skött sin tjänst med gott vitsord, avlidit den 3 augusti 1920, efterlämnande änkan Hilma Sofia Svensson, född Eriksson, född den 5 december 1867, och åtta barn, av vilka tre ännu icke uppnått 18 års ålder, nämligen Georg Emanuel, född den 23 april 1903, Oskar Edvin, född den 18 december 1905 och Anny Elisabet, född den 5 januari 1909. Behållningen i boet efter Svensson uppgick till 601 kronor 50 öre. Makarnas myndiga barn äro icke i den ställning, att de i avsevärd grad kunna bidra till moderns underhåll.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande den 22 september 1920 anført, att såväl änkan som de båda yngsta barnen, Oskar Edvin och Anny Elisabet, syntes böra från och med den 1 september 1920 komma i åtnjutande av årligt understöd från allmänna indragningsstaten, änkan med 300 kronor och varterda barnet med 200 kronor att utgå under de för dylika understöd vanliga villkor, varemot något understöd knappast syntes böra

tilldelas sonen Georg Emanuel, då denne redan den 23 april 1921 uppnådde 18 års ålder.

Även statskontoret har enligt utlåtande den 13 oktober 1920 i likhet med lantbruksstyrelsen ansett, att omständigheterna i förevarande fall borde föranleda till beredande av något underhåll av statsmedel åt änkan och de två yngsta barnen. Med erinran att 1918 års lagtima riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljat pensioner åt vaktmästaren vid ifrågavarande institut L. F. Nybergs änka och minderåriga barn till belopp av 250 kronor för änkan och 50 kronor för vart barn hölle statskontoret före, att högre pensionsbelopp än de, som sålunda anvisats, icke syntes i detta fall böra ifrågakomma.

Jag instämmer med statskontoret och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att kusken vid lantbruksinstitutet vid Ultuna Sven Svenssons änka Hilma Sofia Svensson, född Eriksson, samt makarnas minderåriga barn Oskar Edvin och Anny Elisabet må från allmänna indragningsstaten från och med den 1 september 1920 åtnjuta årliga understöd, änkan Svensson så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av 250 kronor samt vart och ett av nyssnämnda barn intill uppnådd ålder av 18 år till belopp av 50 kronor.

7:o.

I skrivelse den 10 april 1920 har styrelsen för Ultuna lantbruksinstitut anhållit om beredande av pension åt den 8 februari 1920 avlidne nattvakten vid Ultuna egendom Anders Erikssons änka Anna Margareta Eriksson, född Ström, och makarnas tre omyndiga barn. Änkan Eriksson är född den 5 november 1862. Makarnas tre omyndiga barn äro födda, Bror Andreas den 10 april 1900, Nils Valter den 22 november 1902 och Erik Olof den 1 januari 1906. Behållningen i boet utgjorde 3,700 kronor 78 öre. Eriksson hade under tiden 1914—1918 uppburit avlöning och stat till sammanlagt värde av i medeltal 1,012 kronor 24 öre årligen. Under år 1919 hade samma värde uppgått till 1,615 kronor 40 öre. Därjämte hade Eriksson under samtliga dessa år åtnjutit fri bostad, vedbrand och potatisland. Han hade under 16 år med gott

[7.]

*Understöd åt
avlidne natt-
vakten vid
Ultuna An-
ders Erikssons
änka och son.*

vitsord skött sin tjänst. Makarna Erikssons myndiga barn uppgivas icke vara i sådan ekonomisk ställning, att de i avsevärd grad kunna bidra till moderns och sina omyndiga syskons underhåll.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande häröver den 23 april 1920 tillstyrkt årliga understöd å 300 kronor till änkan och å 200 kronor till yngste sonen Erik Olof.

Statskontoret har i utlåtande den 4 juni 1920 under erinran, att 1918 års riksdag beviljat pensioner åt vaktmästaren vid Ultuna lantbruksinstitut L. F. Nybergs änka och minderåriga barn till belopp av 250 kronor för änkan och 50 kronor för vart barn, framhållit, att högre belopp än de, som sålunda anvisats, icke syntes böra i detta fall ifrågakomma.

Departementets-
chefen.

I enlighet med statskontorets mening hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne nattvakten vid Ultuna Anders Erikssons änka Anna Margareta Eriksson, född Ström, och makarnas son Erik Olof må från och med den 1 mars 1920 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 250 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt sonen med 50 kronor intill uppnådd ålder av 18 år.

8:o.

[8.]
Understöd åt
stovaktaren
J. Peterssons
änka.

Hos Kungl. Maj:t har avlidne stovaktaren vid Ottenby stuteri Johan Peterssons änka Augusta Katarina Petersson, född Stoffrejden, gjort framställning om erhållande av understöd.

Till följd av remiss hava utlåtanden häröver avgivits av stuteriöverstyrelsen och statskontoret, och inhämtas härav ävensom av handläggarna i övrigt följande.

Stovaktaren Petersson, som under tiden 24 oktober 1858—24 oktober 1893 innehaft oavbruten anställning vid Ottenby dåvarande stuteri samt sedermera under tiden 1 juli 1894—30 december 1903 tjänstgjort vid Ottenby remontdepå, har under hela denna tid enligt vederbörande chefers intyg med duglighet, nit och plikttrohet utfört honom anförtrött arbete. År 1895 har Petersson av riksdagen tillerkänts en

årlig pension av 120 kronor från allmänna indragningsstaten. Han avled den 24 maj 1917. Enligt intyg av dåvarande ordföranden i Ventlinge sockens kommunalnämnd funnos i boet efter honom icke några tillgångar.

Sökanden, som är född den 2 augusti 1855, lider enligt läkarintyg av ett flertal svåra sjukdomar, däribland sockersjuka. Hon befinner sig i mycket små ekonomiska omständigheter samt vårdar hos sig en sjuklig dotter. Från Ås kommun åtnjuter hon årligt fattigunderstöd med 144 kronor kontant och 1 $\frac{1}{2}$ famn ved, samt uppbär från allmänna pensionsförsäkringen en årlig pension av 82 kronor 80 öre.

Stuteriöverstyrelsen har i ärendet anfört, att då stovaktaren Petersson vid tillerkännandet av ovannämnda pension likställdes med ordinarie befattningshavare, det ville synas styrelsen, som om jämväl hans änka ifråga om rätt till pension borde bliva likställd med änka efter ordinarie befattningshavare i statens tjänst, och har styrelsen vid sådant förhållande hemställt, att sökanden från och med ingången av år 1921 måtte beredas en årlig pension till samma belopp, som mannen åtnjutit, eller 120 kronor, varå borde beräknas dyrtidstillägg enligt vanliga grunder.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot vad stuteriöverstyrelsen föreslagit.

Jag tillåter mig erinra, att Kungl. Maj:t den 7 oktober 1920 i enlighet med myndigheternas hemställan tilldelat sökanden en gratifikation för år 1920 av 300 kronor från nionde huvudtitelns anslag till extra utgifter. *Departements-
chefen.*

Med hänsyn till vad som blivit i ärendet upplyst finner jag mig nu böra förorda, att framställning göres hos riksdagen om beredande åt sökanden från och med den 1 januari 1921 av årligt understöd från allmänna indragningsstaten. Mot det av stuteriöverstyrelsen föreslagna, av statskontoret tillstyrkta beloppet av 120 kronor har jag ingen erinran.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att stovaktaren vid Ottenby stuteri Johan Peterssons änka Augusta Katarina Petersson, född Stoffreiden, må från allmänna indragningsstaten från och med den 1 januari 1921 åtnjuta årligt understöd, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av 120 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen hemställt i de under 1—8 härovan antecknade ärendena.

Hans Maj:t Konungen behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Allan Tigerschiöld.